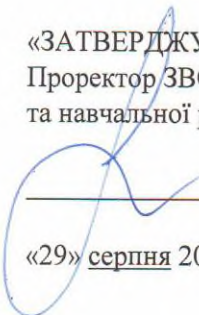

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

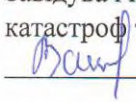
Проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи

 Інна АНДРУШКО

«29» серпня 2025 року

«ПОГОДЖЕНО»

Завідувач кафедри медицини
катастроф та військової медицини

 доц. ЗВО Микола МАТВІЙЧУК

«29» серпня 2025 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Цивільний захист. Екстремальна медицина»

Спеціальність	226 Фармація, промислова фармація
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Фармація, промислова фармація», 2023
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	Медицини катастроф та військової медицини
Контактна інформація	<i>emergency@vntu.edu.ua</i> вул. Пирогова, 56 (морфологічний корпус), (0432)661293
Укладач силабусу	к.мед.н., доц. ЗВО Микола МАТВІЙЧУК, к.психол.н., доц. ЗВО Анатолій ШЕВЧУК

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 25, складова циклу дисциплін професійної підготовки
Курс/семестр	Денна та заочна форма навчання - 3 курс (V семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	60 годин /2,0 кредити ЄКТС
Кількість змістових модулів	2
Структура дисципліни	Денна форма навчання: <i>Змістовий модуль 1. Цивільний захист</i> Лекції - програмою не передбачені. Практичні заняття - 8 год Самостійна робота -7 год <i>Змістовий модуль 2. Екстремальна медицина</i> Лекції - 8 год. Практичні заняття - 18 год Самостійна робота -19 год Заочна форма навчання: <i>Змістовий модуль 1. Цивільний захист</i> Лекції - 2 год. Практичні заняття не передбачено. Самостійна робота - 13 год. <i>Змістовий модуль 2. Екстремальна медицина</i> Лекції - 4 год. Практичні заняття - 6 год. Самостійна робота - 35 год.
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна, заочна (дистанційна згідно наказу).

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є законодавчі, нормативно-правові, соціально-економічні, інженерно-технічні і санітарно-гігієнічні основи цивільного захисту, необхідні для виконання майбутніми фахівцями професійних обов'язків у напрямку забезпечення заходів, спрямованих на регулювання техногенної та природної безпеки, проведення оцінки рівнів ризику, завчасне реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації на основі даних моніторингу, експертизи, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у надзвичайну ситуацію або пом'якшення її можливих наслідків з урахуванням особливостей майбутньої професії. А також невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я. Програма орієнтована на отримання знань і формування практичних навичок та вмінь оцінки стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру і в бойових умовах; вміння надавати домедичну допомогу постраждалим і пораненим при основних невідкладних станах.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення наступних дисциплін загальної підготовки: медична біологія, медична та біологічна фізика, медична, біологічна та біоорганічна хімія, анатомія людини, нормальна фізіологія

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою дисципліни є - засвоїти принципи і способи захисту, організації та планування медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій мирного і воєнного часу та формування у майбутніх фахівців знань умінь надавати першу медичну допомогу постраждалим за умов надзвичайних ситуацій мирного часу і в бойових умовах; засвоїти принципи і способи захисту, організації та планування медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій мирного і воєнного часу

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються основи теоретичних знань та практичних навичок з організації і проведення лікувально-евакуаційних, санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів, у тому числі з надання домедичної допомоги при надзвичайних ситуаціях природного і техногенного характеру та бойових умовах.

3.Результати навчання для дисципліни:

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

- організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення та військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. у польових умовах, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення;
- планувати та проводити профілактичні й протиепідемічні заходи для запобігання розповсюдження інфекційних хвороб в умовах закладу охорони здоров'я на підставі результатів епідеміологічного обстеження осередків інфекційних хвороб, епідеміологічного аналізу, використовуючи існуючі профілактичні та протиепідемічні методи;
- визначати негативні фактори навколишнього середовища на підставі даних санітарно-профілактичної установи; визначати наявність зв'язку між станом навколишнього середовища та станом здоров'я певного контингенту;
- проводити оцінку впливу соціально-економічних та біологічних детермінант на здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції на території обслуговування;
- прогнозувати можливість виникнення та масштаби надзвичайних ситуацій;
- оцінювати радіаційну, хімічну, біологічну обстановку та обстановку, яка може виникнути внаслідок надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;
- практично здійснювати заходи щодо захисту населення від наслідків аварій, катастроф, стихійних лих та у разі застосування сучасної зброї;
- оцінювати стійкість елементів об'єктів господарювання в надзвичайних ситуаціях і визначати необхідні заходи щодо її підвищення;
- організовувати взаємодію з відповідними державними органами та структурами для забезпечення зовнішнього захисту;
- забезпечувати підготовку формувань та проведення рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах господарювання.
- встановити невідкладний стан шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини, за будь-яких обставин (закладі охорони здоров'я та за його межами), у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- визначати тактику надання домедичної допомоги у відповідності до невідкладного стану в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем;
- організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення та військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. у польових умовах, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення
- виконувати медичні маніпуляції на підставі показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.

4.Зміст та логістика дисципліни

Денна форма навчання

Модуль 1.Цивільний захист	5 семестр 15 год./0,5 кредити	Лекції не передбачено. Практичні заняття теми №№ 1-4. Самостійна робота: теми 1-4
Модуль 2. Екстремальна медицина	5 семестр 45 год./1,5 кредити	Лекції: теми № 5, 6, 9, 12 Практичні заняття: теми№№ 5-11,13

5.Заочна форма навчання

Модуль 1.Цивільний захист	5 семестр 15 год. /0,5 кредити	Лекції: Тема №2 Практичні заняття- не передбачено Самостійна робота: теми 1-4
Модуль 2. Екстремальна медицина	5 семестр 45 год. /1,5кредити	Лекції: Тема № 6 Практичні заняття: теми № 6-8 Самостійна робота: теми № 5-13

Модуль Цивільний захист (включає 4 теми).

Тема 1. Нормативно-правові засади цивільного захисту в Україні.

Тема 2. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.

Тема 3. Медичний, біологічний і психологічний захист населення.

Тема 4. Основи проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. Організація цивільного захисту лікувального закладу.

Модуль Екстремальна медицина(включає 9 тем).

Тема 5. Надзвичайні ситуації природного, техногенного та соціально-політичного характеру, їх медико-санітарні наслідки. Перша медична допомога в екстремальних і бойових умовах. Первинний огляд постраждалого.

Тема 6. Порушення прохідності дихальних шляхів. Перша медична допомога.

Тема 7. Кровотечі і методи їх зупинки.

Тема 8. Види ушкоджень у бойових і небойових умовах. Перша медична допомога при пораненнях, переломах, вивихах, розтягах

Тема 9. Перша медична допомога при найпоширеніших невідкладних станах.

Тема 10. Засоби масового ураження. Перша медична допомога.

Тема 11. Надання першої медичної допомоги при термічних і хімічних ураженнях.

Тема 12. Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах Бойовий стрес: ознаки, профілактика, перша медична допомога

Тема 13. Медичне сортування при виникненні масових санітарних втрат. Медична евакуація

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідного розділу дисципліни

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

- 1) відновлення прохідності дихальних шляхів;
- 2) введення ротогортального і носогортального повітроводів,
- 3) ШВЛ дихальним мішком типу “Амбу” і лицевою маскою;
- 4) проведення серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора;
- 5) оцінка капілярного наповнення;
- 6) накладання джгута;

- 7) накладання шийного комірця;
- 8) накладання шин (Крамера, вакуумних, Sam-Splint);
- 9) накладання іммобілізаційного жилета;
- 10) іммобілізація хребта (фіксація постраждалого на довгій транспортувальній дошці з горизонтального положення пацієнта, із салону автомобіля);
- 11) зняття шолому з мотоцикліста;
- 12) екстрена евакуація з автомобіля;
- 13) накладання оклюзійної клапанної пов'язки при відкритому і напруженому пневмотораксі.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять.

Індивідуальна робота включає опрацювання наукової літератури, підготовку оглядів з наданих тем для презентації на засіданнях студентського наукового гуртка, виконання науково-практичних досліджень, участь у профільних олімпіадах, науково-практичних конференціях, конкурсах студентських наукових робіт.

Календарні плани практичних занять, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра медицини атакстроф та військової медицини/Студенту/Очна форма навчання/ Фармація, промислова фармація/ 3 курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра медицини атакстроф та військової медицини [https://emergency.vnmu.edu.ua/ #](https://emergency.vnmu.edu.ua/#).

Кафедра медицини атакстроф та військової медицини/Студенту/Заочна форма навчання/ Фармація, промислова фармація/ 3 курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра медицини катастроф та військової медицини [https://emergency.vnmu.edu.ua/ #](https://emergency.vnmu.edu.ua/#).

Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5.Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, електронне опитування, розв'язання ситуаційних задач, контроль практичних навичок.
Підсумковий контроль дисципліни - диф.залік	Методи: тестування, усне опитування, контроль практичних навичок. (згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок.

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи](https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи))

Поточний контроль	За чотирьохбальною системою традиційних оцінок:
Контроль практичних навичок	За чотирьохбальною системою традиційних оцінок
Підсумковий контроль з дисципліни	Оцінка за диф.залик: 71-80 балів - «відмінно» 61-70 балів - «добре» 50-60 балів - «задовільно» Менше 50 балів - «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність - від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120- бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну. Підсумковий контроль - від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота - від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	Зараховано
170-179,99	B	Добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	Задовільно	
122-140,99	E	задовільно	-
60-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-59,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім. М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки поведінки під час сигналу «Повітряна тривога!» проводиться

на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки. Студент, який не пройшов інструктаж, не допускається до практичних занять.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка, змінне взуття). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після заняття.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/загальна_інформація/Основні_документи/Кодекс_академічної_доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри https://emergency.vnmu.edu.ua/кафедра_медицини_катастроф_та_військової_медицини#) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами індивідуальної роботи згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є MicrosoftTeams, GoogleMeet. Порядок проведення практичних занять, відпрацювань та консультацій під час

дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://emergency.vnmu.edu.ua/> кафедра медицини катастроф та військової медицини#/ Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра медицини катастроф та військової медицини/ Студенту або <https://emeroencv.vnmu.edu.ua/> кафедра медицини катастроф та військової медицини/Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

Навчальні ресурси Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра медицини катастроф та військової медицини/ <https://emergency.vnmu.edu.ua/> Студенту/ Фармація, промислова фармація/ 3 курс/Цивільний захист.Екстремальна медицина.

Консультації проводяться два рази на тиждень згідно графіку консультацій.

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України (чинна з 1996 р. зі змінами) / Редакція від 01.01.2020 /Офіційний портал Верховної Ради України. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

2. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 року №5403-VI. Офіційний портал Верховної Ради України. (Із змінами і доповненнями, від 01.01.2025) - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>

3. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16.03.2000 року № 1550 – III. Редакція від 18.05.2024 }. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>

4.Закон України «Про правовий режим воєнного стану». Редакція від 14.05.2025- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

5. «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями»/ Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2004 № 368 (Редакція від 31.12.2021) – - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/368-2004-п#Text>

6. «Про державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та НС». / Постанова КМУ від 26.01.2015р. № 18; Редакція від 05.02.2025.- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/18-2015-п#Text>

7. «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту». Постанова КМУ від 9 січня 2014 р. № 11. Редакція від 16.04.2025. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-п#Text>

8. «Порядок утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту».Постанова КМ України від 09.10.2013 р. № 787 Редакція від 17.08.2024. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/787-2013-п#Text>

9. «Про затвердження Положення про функціональну підсистему медичного захисту населення єдиної державної системи цивільного захисту». Наказ Міністерства хорони здоров'я України 23 березня 2023 року № 542 {Із змінами від 25.03.2025}.- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0590-23#Text>

10. Основні документи міжнародного гуманітарного права: зб. документів / укл. Робочою групою щодо виконання норм міжнародного гуманітарного права та участі у наданні правових послуг Сил територіальної оборони ЗСУ та ГО «Українська правова консультативна група». – Київ; Одеса : Фенікс, 2023. – 388 с. - Режим доступу: https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2023/03/doc_2023-03-16_23-20-56.pdf

11. Варивода К. С., Горденко С. І. Цивільний захист: підручник. - Переяслав (Київ. обл.): Домбровська Я. М., 2021.- 596 с.

12. Наказ МОЗ України від 13.03.2022 № 478 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації надання екстреної медичної допомоги постраждалим внаслідок дії хімічних агентів на етапах евакуації», режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0478282-22#Text>

13. Наказ МОЗ України від 15.03.2022 № 488 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо надання екстреної медичної допомоги постраждалим на догоспітальному етапі в умовах бойових дій / воєнного стану», режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0488282-22#Text>

14. «Про 100 Невідкладні стани». Клінічний посібник. Серія «Основи клінічного мислення в схемах та інфографіках» / М.В. Матвійчук, В.В. Чорна, В.М. Подолян, та [ін.]. Рекоменд. вченою радою ВНМУ ім. М.І. Пирогова від 28.04.2022 р. № 7. ФОП Корзун Д.Ю. 2022. - 100 с.

15. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навчальний посібник / В.С. Тарасюк, М.В. Матвійчук, І.В. Паламар та ін. - 4-е видання, «Медицина» 2021 р. 504с.

16. Догоспітальна допомога при травмах: 9-е видання / Рой Л. Елсон, Кайі Г. Ган, Джон Е. Кемпбелл, «Медицина» 2023, 464с.

17. Наказ про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах. Наказ МОЗ України №441 від 09.03.2022., режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#Text>

Допоміжна

1. Про затвердження Положення про функціональну підсистему забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення єдиної державної системи цивільного захисту. Редакція від 09.04.2025. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1601-22#Text>

2. Постанова КМ України від 7 квітня 2023 р. № 314 «Про затвердження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони.» - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-2023-п#n7>.

3. «Про національну безпеку України»: Закон України від 21.06.2018 № 964-VIII (Редакція від 30.08.2025). - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

4. «Про затвердження Інструкції про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України». Наказ Міністерства оборони України 23.03.2017 № 164. Редакція 31.05.2022 - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0704-17#Text>

5. Положення «Про Державну службу України з надзвичайних ситуацій»: Постанова КМУ від 16 грудня 2015 р. № 1052 – Редакція від 17.08.2024.- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-п#Text>

6. «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях»: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 444 Редакція від 11.09.2024 - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/444-2013-п#Text>.

7. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Сукач Ю.Г., Сукач Р.Ю., Ткачук Р. Л., Синельников О.Д.: Практичний посібник – Львів: Видавництво “Растр-7”, 2021.–260с.

8. Наказ МОЗ України від 09.03.2023 р №408 «Про затвердження Регламенту щодо проведення йодної профілактики у разі виникнення радіаційної аварії», режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0526-21#Text>

9. Актуальні питання забезпечення індивідуальними медичними засобами захисту військовослужбовців, цивільних України:- стаття, В. В. Чорна, М.В. Матвійчук, В.М. Подолян та ін., Військово-профілактична медицина «Український журнал військової медицини» (2. 2022, Т.3). режим доступу: <https://ujmm.org.ua/index.php/journal/article/view/266>

10. Глосарій медичних термінів з дисциплін «Медицина надзвичайних ситуацій», «Екстремальна медицина» та «Невідкладна медична допомога» (2025). М.В. Матвійчук, В.Ю. Ангельська, В.В.Чорна, А.М. Шевчук, Н.І. Гуменюк, С.М.Пашковський, В.В.Поляруш, Є.В. Тимчук, Т.М. Сидорчук, О.О.Дубовий. Затв. Вченою радою ВНМУ протокол 11 від 19.06.2025.

Інформаційні ресурси

- Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>
- Сайт бібліотеки – <http://library.vnmu.edu.ua>
- Сайт кафедри медицини катастроф та військової медицини <https://emergency.vnmu.edu.ua/>
- Офіційне Інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>
- Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua/>
- Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>
- Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua/>
- Інформаційно правовий портал «Закони України»: <http://uazakon.com/>.
- Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
- МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
- Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
- Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>
- Державна служба України з надзвичайних ситуацій <http://www.dsns.gov.ua/>.
- Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rnbo.gov.ua/>
- Постійне представництво України при ООН <http://ukraineun.org/>
- Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>
- Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>.

Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра медицини катастроф та військової медицини/<https://emergency.vnmu.edu.ua/> Студенту/ /Фармація, промислова фармація/ Очна форма навчання / 3 курс; <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра медицини катастроф та військової медицини/ <https://emergency.vnmu.edu.ua/> Студенту / Фармація, промислова фармація/ Заочна форма навчання /3 курс).

Силабус з дисципліни «Цивільний захист. Екстремальна медицина» обговорено та затверджено на засіданні кафедри медицини катастроф та військової медицини ВНМУ ім. М.І. Пирогова (протокол № 1 від 27 серпня 2025 року).

Відповідальний за дисципліну

ст.викладач Тетяна Сидорчук

Завідувач кафедри

доц. ЗВО Микола Матвійчук